

Έκθεση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης έτους 2014

Ως γνωστόν, ο Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης θεσμοθετήθηκε από τον Καλλικράτη με σκοπό τη διαμεσολαβητική επίλυση ζητημάτων των πολιτών σε σχέση με τις παρεχόμενες υπηρεσίες του Δήμου. Κατά την εξάμηνη λειτουργία του θεσμού την περσινή χρονιά διαπιστώσαμε ότι το ενδιαφέρον των δημοτών επικεντρώθηκε σε θέματα που σχετίζονται με την ποιότητα ζωής, δηλαδή διατήρηση της οικιστικής φυσιογνωμίας των δυο προαστίων, επιμέλεια ως προς την καθαριότητα και την ανάδειξη των χώρων πρασίνου. Επίσης υπήρξαν αιτήματα για την πορεία αδειοδοτήσεων των καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος, καθώς και συμβιβαστική διευθέτηση για οφειλή στο Δήμο λόγω εκτέλεσης σύμβασης από εργολάβο.

Ενδιαφέρον παρουσιάζει αίτημα δημότη για τη χορήγηση άδειας εκμετάλλευσης περιπτέρου, αρμοδιότητα που έχει περιέλθει στους Δήμους σύμφωνα με το άρθρο 94 παρ. 6 του Ν. 3852/2010. Κατ' αρχήν να σημειωθεί ότι η λειτουργία των περιπτέρων αποσκοπούσε στην άσκηση ανέξοδης κοινωνικής πολιτικής από το κράτος για κάποιες κοινωνικές ομάδες. Με μεταγενέστερο νόμο αναγνωρίζονται και αποκτούν δικαιώματα οι ενοικιαστές (μισθωτοί) περιπτέρων ως τάξη επαγγελματιών. Ωστόσο, στο πλαίσιο της πρόσφατης απελευθέρωσης των επαγγελματιών, οι υφιστάμενες άδειες διατηρούνται σε ισχύ αλλά δεν κληρονομούνται κι έτσι τα περίπτερα θεωρούνται πλέον δημοτική περιουσία. Το 70% των αδειών περιπτέρων χορηγείται από τους δήμους μέσω δημοπρασιών και το 30% θα χορηγείται σε ευπαθείς κοινωνικές ομάδες. Επίσης, βάσει της νέας νομοθεσίας δίδεται η δυνατότητα στους δήμους με κανονιστικές πράξεις να ορίζουν πως θέλουν να είναι τα περίπτερα κατά περίπτωση, π.χ. σε διαστάσεις. Επομένως, κατόπιν οικονομοτεχνικής μελέτης των αναγκών κάθε δημοτικής ενότητας, είναι δυνατό να ασκηθεί κοινωνική πολιτική από το Δήμο, έως κάποιο ποσοστό, επ' ωφελεία συγκεκριμένων ομάδων αλλά και του συνόλου γενικότερα.

Άλλη κατηγορία αιτημάτων αφορά στις συμβάσεις έργου με Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα. Οι συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα αποτελούν σημαντική μεταρρύθμιση στον τομέα της δημιουργίας υποδομών και παροχής υπηρεσιών των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Είναι πυλώνας ενός αναπτυξιακού υποδείγματος που συμβάλλει ουσιαστικά στην αποδοτικότητα των πόρων του ευρύτερου Δημοσίου τομέα. Πρόκειται για μακροχρόνιες συμβάσεις, κατά κανόνα, οι οποίες συνάπτονται μεταξύ Δήμου και ενός Ιδιωτικού φορέα με σκοπό την εκτέλεση έργων ή/ και την παροχή υπηρεσιών. Ο Δήμος, ως βασικός συντελεστής οργάνωσης της τοπικής κοινωνίας, οφείλει να δώσει ιδιαίτερη βαρύτητα στην οικονομική υποστήριξη έργων, μελετών και ενεργειών που αφορούν στην κατασκευή και βελτίωση φιλικών προς το περιβάλλον τεχνικών και παραγωγικών υποδομών, όπως και στη στήριξη της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής στο πλαίσιο του χωροταξικού σχεδιασμού με επίκεντρο την αειφόρο ανάπτυξη. Στην κατεύθυνση αυτή εντάσσεται και η υποστήριξη της προσυμβατικής διαδικασίας των συμπράξεων του Δήμου με ιδιώτες που να αφορά σε εκπόνηση μελετών, οι οποίες υλοποιούν τις ως άνω στοχεύσεις. Σ' αυτό το πλαίσιο, ο Δήμος είχε συνάψει με ιδιωτικές εταιρείες σύμβαση έργου με αντικείμενο τη λήψη

Έκθεση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης έτους 2014

υπηρεσιών, με πρόσληψη, συμβούλου υποστήριξης του Δήμου για την υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου. Σύμφωνα με τη σύμβαση αυτή, η υλοποίηση του έργου υποδιαιρείται σε φάσεις υλοποίησής του, για τις οποίες προβλέπεται αξιολόγηση τόσο της δυνατότητας υλοποίησης του έργου όσο και του συμβούλου για τη συνέχιση του έργου. Το έργο του Συμβούλου παρακολουθείται καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασής του από την Επιτροπή Παρακολούθησης και Αξιολόγησης, η οποία συγκροτείται με απόφαση της Δημορχιακής Επιτροπής, η δε αξιολόγηση των παραδοτέων της Α' φάσης υπόκειται στη θετική αξιολόγηση από το Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης.

Ο Δήμος, ως όφειλε κατά τα ορισθέντα στη σύμβαση, υπέβαλε στο Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης για έγκριση τα εκ της συμβάσεως παραδοτέα, ώστε να ολοκληρωθεί η προαναφερόμενη. Η Γνωμοδότηση ΥΠ.ΕΣ.Α.Η.Δ. προκειμένου να θεωρηθούν πλήρη τα παραδοτέα, έκρινε απαραίτητη την εκπόνηση επιπρόσθετης μελέτης. Από την πλευρά μας εστίασαμε στη φύση αυτών των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών, οι οποίες δημιουργούν έναν άρρηκτο δεσμό μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών και το έργο, καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης, παρακολουθείται από Επιτροπή Αξιολόγησης που συγκροτείται από το Δημοτικό Συμβούλιο. Έτσι θεωρούμε ότι για την υλοποίηση τέτοιων έργων είναι απαραίτητη η διαρκής συνεργασία των εμπλεκόμενων, δηλαδή του Δήμου, του ΥΠΕΣΣΔΑ και του ιδιώτη, ώστε το έργο Σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα που θα προκύψει να είναι βιώσιμο και να μπορεί να υλοποιηθεί περαιτέρω με συμβάσεις παραχώρησης. Κατά την άποψή μας η επέκταση/ συμπλήρωση τέτοιων συμβάσεων δεν είναι εφικτή, διότι δεν συνάδει με τη φύση αυτών των συγχρηματοδοτούμενων προγραμμάτων. Επιπλέον θεωρούμε ότι οποιαδήποτε επιπρόσθετη δαπάνη προκύπτει από την εκτέλεση της σύμβασης είναι δυνατό να αναζητηθεί εκ του Δήμου τηρώντας βέβαια τις κείμενες περί αναμόρφωσης του προϋπολογισμού του διατάξεις. Εν προκειμένω η προσέγγισή μας αυτή για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα θα μπορούσε να αποτελέσει έναν οδηγό και για μελλοντικές τέτοιες συμβάσεις στις οποίες ο Δήμος ενδέχεται να συμβληθεί.

Άλλη κατηγορία αιτημάτων εντάσσεται στην εκτέλεση τεχνικών έργων εκ του Δήμου διαμέσου εργολάβου, όπως είναι οι εξωτερικές διακλαδώσεις ακινήτων. Σ' αυτό το πλαίσιο εφαρμόζονται οι ισχύουσες Πρότυπες Τεχνικές Προδιαγραφές, λειτουργεί επίβλεψη από τις τεχνικές υπηρεσίες του Δήμου, η δε πληρωμή των οφειλόμενων στον εργολάβο ποσών από εκτελεσθείσες εργασίες γίνεται μετά τη λήξη των εργασιών, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία. Σε περίπτωση δε υπέρβασης από τον εργολάβο της προβλεπόμενης από τη σύμβαση διάρκειας του έργου, επιβάλλεται ποινική ρήτρα. Επειδή βέβαια η κατασκευή κάθε εξωτερικής διακλάδωσης είναι ιδιόζουσα και διαφορετική από κάθε άλλη, επηρεάζεται σημαντικά από τα δίκτυα των Οργανισμών Κοινής Ωφελείας που διατρέχουν τα πεζοδρόμια και από τις εργασίες της κάθε οικοδομής, όπως την κατασκευή του εσωτερικού δικτύου αποχέτευσης. Επομένως ακολουθεί κάθε καθυστέρηση ή επίσπευση εργασιών της οικοδομής, ενώ δεν είναι δυνατόν να προσδιοριστεί απ'

Έκθεση του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης έτους 2014

αρχάς του έργου η χρονική στιγμή εκτέλεσης για την κάθε μία, παρά μόνο η συνολική χρονική διάρκεια του έργου ολόκληρου.

Ειδικότερα, ο Δήμος εξέδωσε διπλότυπο για ποσό προκαταβολής έναντι δαπάνης εξωτερικής διακλάδωσης του ακινήτου, η δε οριστική δαπάνη εκκαθαρίζεται μετά την κατασκευή του έργου, όπως ορίζει η σχετική νομοθεσία. Ο ανάδοχος εργολάβος υλοποίησε το εν λόγω έργο περίπου πεντέμισι μήνες αργότερα από την αρχική είσπραξη της προκαταβολής από το Δήμο, πλην όμως η εκτέλεση του έργου πραγματοποιήθηκε εντός της συμβατικής προθεσμίας χωρίς την ανάγκη επίκλησης των προβλεπόμενων ποινικών ρητρών. Οι ενέργειες των τεχνικών υπηρεσιών ήταν σύννομες ακολουθώντας τη συνήθη πρακτική τέτοιων συμβάσεων που συνάπτονται στην τοπική Αυτοδιοίκηση. Ωστόσο, επειδή, όπως αναφέρθηκε, το αντικείμενο των συμβάσεων αυτών δεν είναι δυνατό να προκαθορισθεί ούτε να εξειδικευτεί για κάθε ακίνητο χωριστά, δίδεται λαβή στον ανάδοχο εργολάβο για τυχόν καθυστερήσεις εντός όμως των τιθέμενων χρονικών ορίων της σύμβασης. Κατά συνέπεια ο πολίτης είναι πιθανό να ταλαιπωρηθεί στην εκτέλεση του έργου που τον αφορά από την ενδεχόμενη καθυστέρηση του εργολάβου. Προς αποφυγή τέτοιων περιστατικών, αν και δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία, θα μπορούσε η συνολική χρονική διάρκεια της σύμβασης να είναι μικρότερη ή η τεχνική υπηρεσία να προβαίνει σε έναν πρόχειρο εκ των προτέρων υπολογισμό των επιμέρους αντικειμένων της σύμβασης, όπως για παράδειγμα το σύνολο των ακινήτων στα οποία θα υλοποιηθούν οι εργασίες. Ωστόσο, η τελευταία περίπτωση είναι δύσκολο να αποτυπωθεί συμβατικά, ενώ γενικότερα τέτοιες καταρτιζόμενες συμβάσεις καθίστανται λιγότερο ελκυστικές για επίδοξους αναδόχους με κίνδυνο να μην εμφανιστούν κατά την προκήρυξη του διαγωνισμού. Ίσως πρόκειται λοιπόν για ένα ζήτημα που χρήζει περαιτέρω συζήτησης.

Επίσης, μας ζητήθηκε η διαμεσολάβηση σχετικά με προσφυγή ενδιαφερομένης στην Επιτροπή του άρθρου 152 του Ν. 3463/2006, κατά της σιωπηρής τεκμαιρόμενης απόρριψης του Γ.Γ. Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αττικής, αφού είχε προηγηθεί η ανάκληση της χορηγηθείσας προέγκρισης άδειας ίδρυσης και λειτουργίας Καταστήματος Υγειονομικού Ενδιαφέροντος. Σ' αυτές τις περιπτώσεις υπεισερχόμαστε σε έλεγχο σκοπιμότητας (ουσίας), καθότι πρόκειται για ερμηνεία σχετικών διατάξεων και όχι την τήρηση των προϋποθέσεων που τάσσει ο Νόμος από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Δήμου.

Συμπαραστάτης του Δημότη και της Επιχείρησης
Βασίλης Δρομάζος